

Kars in Bajazid. Ostalih 310 milijonov plača Turek po pogojih, ki se bodo pogovorili med carjem in sultanom. 7. Ruski duhovniki, romarji in menihi, potujoči po Turškem, potem menihi na sv. gori Atonski so pod pokroviteljstvom ruskega carja. 8. Morski ožini, Dardaneliska in Bosporiska, ste odprti trgovinskim ladijam vseh držav. 9. Ruska vojska zapusti turške dežele, v Evropi 3 mesece v Aziji pa 6 mesecev potem, ko se je mir popolnem sklenil, turški ulovljenci se pa spustijo domov brž, ko je te pogoje miru podpisal ruski car in turški sultan.

O teh pogojih miru se bo še veliko govorilo in pisalo. Pomenljivo je pa to, da se v njih na Avstrijo vedno dobrohotno ozir jemlje na Grke in Angleže pa nič. Zato so pa ti že tako srditi, da žugajo vsak trenutek Rusom napovedati boj.

Katoliška (politična) društva.

II. Veliko deželno katol. polit. društvo na Českem izdaja 2 vrta lista, prvi za Nemce, drugi za Čehe, in je povzročilo ustanovitev mnogo društev po deželi, izmed katerih je „posojilnica sv. Vavilava“ najimunitniše. Društvo je zadruga z neomejenim poroštvom, šteje 2000 udov in je l. 1875. imelo 6 milijonov dohodka in 35000 fl. v rezervnem fondu. Glavni namen društvu je izposojevanje denarjev manjšim posestnikom in obrtnikom proti mogoče malim obrestim. Na Moravskem štejejo 20 katoliških društev, v Šleziji pa 23. Mala Saleburška vojvodina ima tudi že okoli 15 takih društev; naj srečnejše deluje ono v Saleburgu, kjer je pretečen teden pri volitvah v mestni zastop sijajno zmagalo. Jako živahno je pa delovanje takih društev v Gornji-Avstriji. Tukaj je blagi grof Henrik Brandis osnoval deželno društvo, ki sme na vsakem mestu cele dežele zborovati, ktere pravice se res marljivo poslužuje in napravi vsako leto več velikanskih občnih zborov; na tisoče ljudi privre izbornih govornikov poslušat; katoliški kmetje, in sedaj tudi že tržani, so ondi o lažjivosti in nevarnosti liberalnih obetanj in naukov tako podučeni in prepričani, da se liberalni kandidati pri kmetih še niti oglasiti, še manj pa ponuditi upajo. Društvo šteje 25.000 udov. Zraven političnih je še mnogo drugih društev, n. pr. društvo za stavljenje nove stolne cerkve v Lincu. Ta cerkva bo med najkrasnejše gotičke stavbe pripadala. Spodnja-Avstrija ima tudi veliko deželno društvo. Osnoval ga je l. 1870. namestnijski svetovalec dr. Harant, izvrsten govornik in iskren domoljub. Veliko mesto Dunaj pa ima 13 političnih društev, ki marljivo zborujejo in liberalizmu v glavnem mestu cesarstva tla izpodkopavajo. Ondi je tudi sedež družbi sv. Mihaela, katero je l. 1860. osnoval rajni katoliški učenjak dr. Filipš z pomočjo 22 plemenitašev. Društvo podpira sv. očeta, rimskega papeža, dokler ne dobijo ta svojih dežel, svoje po-

polne neodvisnosti od deželne vlade nazaj. Društvo ima podružnice po vseh škofijah. Prav preprežena z katoliškimi društvi je Tirolska in Predarlška. Ti deželi ste pravi trdnjavi krepkega katoličanstva neomahljivega domoljubja avstrijskega. Skoro vsako mesto, vsaki trg in ves ima svojo društvo. Liberalci se nad tem močno jezijo in skušajo na vse kriplje ondi prodreti, a dosedaj sem jim ni posrečilo. Tirolci branijo krepko pravice svoje dežele pa tudi pravice katoliške vere; posebno upirajo se naselitvi prasačkih lutrovcev, ki se po vsej sili hočejo vgnezditi. Pravijo, če se ti enkrat v deželi pripustijo, potem je verska edinost razdrta pa tudi dežela Tirolska ne bo dolgo — cela ostala. Količkor slabši je pa liberalizem na Tirolskem, toliko huje razsaja in se grdo šopiri v sosedni Koroški. Tukaj je res kakor v kakem močnem gradu utaborjen in že prav predržno po „prajzovskem“ poje, zraven pa uboge Slovence v nemško mavho tlači ter povsod nevero in razuzdanost širi. Naposled je to presedalo Nemcem in Slovencem, začeli so se upirati po katoliških društvi. Uže l. 1869. je neutrujiljivi domoljub, č. g. Andrej Einspieler v Celovcu ustanovil društvo za obrambo katoliških in konservativnih koristij in v dvema letoma je bilo 10 drugih takih društev za Nemce osnovanih po raznih krajih dežele. Veliko zaslug kot govornik si je tukaj pridobil blagorodni baron Rayer. Slovenci imajo 9 kat. političnih društev. Prvo in najstarejše je ono v Borovljah l. 1870. osnovano za srednjo Rožno dolino. Najmlajše je pa od l. 1875. v št. Kancijanu. Ostala društva so v Čačah (1871), v Töttmanusdorfu (1871), v Pokrčah (1871), pri št. Janžu v Rožni dolini, pri sv. Štefanu v Štabnjem (1871), v Svečah (1871), in v Kotaričah (1871). Zraven teh je še precejšnje število nepolitičnih društev, ki vsa delujejo v katoliškem smislu za blagor in čast nemškega in slovenskega prebivalstva. Vse pa nadkriluje veličastno drevo, vzrastlo iz semena, katero je nepozabljivi buditelj Slovencev, blagi Slomšek, vsejal v slovensko zemljo — družba sv. Mohorja. L. 1860. ustanovljena in od papeža Pija IX. potrjena je lani štela 25.863 udov, imela 28.249 fl. dohodka ter med Slovence razposlala 154.998 zvezkov dobrih knjig. Hvala Bogu in vsem blagim domoljubom, ki so družbi do tolikega vspeha pripomagali! (Konec prih).

Gospodarske stvari.

Pšenica, kako z njo spomladi ravnati.

M. Kder se pšenica v posebno težko zemljo seje, tam se skoraj ni ubraniti, da bi jeseni po posejavi ne obležale debele grude na njivi, ki so jih pa kmetovavci jeseni še le prav veselji, ker po pravici trdijo, da take grude mlado setev varujejo, da po zimi ne pozebe. Spomladi pa so te grude pšenici na kvar, ker rast ovirajo in košujo, kder

se pšenica kosi, obtežujejo. Zato jih je treba odpraviti, za katero delo se ali braue ali valjarja poslužujejo. Brana se pri slabih posejativih le redko in prav varno rabiti sme, ker se sicer preveč mladih rastlinic podere in pokonča. Valjar se pa le tedaj z pridom rabi, če je zemlja nekaj vlažna. Če je zemlja premokra je valjanje ravno tako škodljivo, kakor brezkoristno, če je zemlja presuha. Boljše je pšenico povlačiti z verižno vlačuljo, katero si vsak kmet sam lahko napravi. Na 3—4 metre dolgi drog se na koncih privežejo nekatere verige ali lanci in potem v sredi zvesijo, tako, da razno velike obloke narejajo. Na nasprotni strani na koncih droga se vpreže živina in z to napravo njiva povlači.

M. Izvrstno, debelo zelje. Kakor pri vsakem sadežu je treba tudi pri zelju gledati na to, da se vzame dobro seme. Na dobro seme bi moral kmetovavec vedno skrbno gledati naj potem zelje že sadi samo za domačo potrebo ali za na prodaj. Kdor zelje za na prodaj sadi, bode moral tudi še na okus kupcev ozir jemati. Med mnogimi sortami zelja, ki se več manj priporočajo pa tudi priporočati smejo, je zelje, kterega pridelujejo na Nemškem posebno okoli mesta Schweinfurta najbolj izvrstno. To zelje je rane ali poletne sorte in ima debelo, trdno, belo glavo, je posebno nježno in prav rodovitno, vse lastnosti, ki ga našim kmetovavcem posebno za nasajanje priporočajo. Seme se dobiva pri trgovcu Berdajsu v Mariboru po dosti primerni ceni.

M. Proti davici pri svinjah. Pomoček zoper to silno nevarno bolezen se priporoča rž, ki se je v konjski scavnici namakala. Na vsako svinjo pride 0.7 litra take rži, ki se je 24 ur v rečeni tekočini namakala. Zjutraj, brž ko se svinje iz svinjakov izpusté, se jim te rži v korito, iz kterega se napajajo, nasuje, ki jo brž hlastno povžijejo. Živali skoraj vsaka začne ali bljuvati ali pa dobi drisko po povžiti rži. Nekoliko časa potem se ne smejo k vodi puščati tudi ne v senco ali hlev nazaj. Treba pa je skrbeti, da se poznej svinje vedno z čisto, črsto vodo napajajo in v nji kopljejo. Dobro je tudi, če le mogoče, da se jim večkrat paša, če se sploh na pašo gonijo, spreminja.

M. Krompir za seme. Ni dobro, da krompir za seme v kleti predolge cime poganja, ker ga to preveč oslabi. Boljše je ga na hladnem vendar pa tudi na kraju hranjevati, ki je proti mrazu dobro zavarovan, da krompir za seme ne zmrzne. Ko bi krompir že ne bil na takem mestu, naj se še zdaj tje prenesti da.

M. Fura ali mešana klaja. V krajih, v kterih detelja preveč rada ne stori, se priporoča fura ali mešana klaja. Fura se sme sejati tudi na novo pognojena njive in sicer brž spomladi, ko se zem-

lja posuši. Kdor si ne seje detelje, in vendar dosti živinske klaje potrebuje, ta naj si vsakih 14 dni poseje kos njive z furo. V ta namen se vzame 6 delov grahorice, 4 delov ovsa, 1 del graba in 1 del navadnega boba. V toplejših krajih ali če se bolj pozno seje, je prav dobro, če se še nekaj turšice med imenovano zmes pomeša. Za seme se vzame $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{3}$ več semena, kakor bi bilo semena treba, ko bi se rajtalo na to, da posejatev dozori. Ko je posejatev 9—12 centimetrov $3\frac{1}{2}$ — $4\frac{1}{2}$ palca visoka, je jo dobro z malcem ali gipsom potrositi; to rast neizmerno pospešuje. Brž ko začne grahorica stroke delati, se začne mešana klaja seči ali kositi in sproti pokladati.

M. Za rejo prasec je treba le takih vzeti, ki so se spomladi ulegli, ker taka živinčeta vspešneje in lepše rastejo. Meseca februarja vrženi prasci se morejo že meseca novembra k merjascu spuščati, če so dobro rejeni in telesno krepko raščeni.

Sejmovi na Štajerskem. 2. aprila Artiče; 6. apr. sv. Gora pri Podsredi; 8. aprila sv. Duh pri Ločah, sv. Križ pri Ljutomeru, Ruše, Sevnica, št. Ilj pri Šoštanj; 10. aprila Koprivnica; 11. aprila Prepolje.

Sejmovi na Koroškem. 2. apr. Špital, Milstadt, 8. aprila sv. Mohor; 9. aprila Eberštanj; 11. aprila Africa; 12. aprila sv. Andraž, Gmind; 15. aprila Požarnica; 16. zg. Drauberg.

Dopisi.

Iz Maribora. (Okrajni zastop) in jegov načelnik Seidl oskrbnjeta tudi veliko hišo, kder je bil poprej: Kreisamt. Nekdo nas je vprašal: koliko se na leto ondi dobi najemščine in kde so denarji zaračunjeni? Ali važnemu prašanju ne vemo za odgovor! Objavljeni proračun za l. 1878. kaže v oddelku za dohodke (Empfänge). „Razni dohodki“ (Verschiedenes) 100 fl., t. j. sto goldinarjev. V teh 100 fl. bo težko ona najemščina. Hiša in vrt morata vendar več dati, ali ne? — Pri zadnji seji okrajnega zastopa se je Seidl kregal, kako sodnije kazenskih denarjev (Strafgelder) ne določijo več srenjam za siromake, ampak fajmoštrom že skoro povsod (? Menda le v Kameci in po enakih županih, kakoršen je bil Seidl, slavno znanih srenjah. Ured.) Zbrani Seidlijanci so sklenoli pritožiti se zoper sodnije pri deželnem odboru. Ovadnikom grozdnih tatov, potem vinogradnim čuvarjem je lani okrajni zastop podaril 30 fl. Je tudi nekaj. — Železniška postaja Pesnica je tako v stranjski kot potisnjena, da se od št. lenartske okrajne ceste po sila dolgem ovinku zamore k njej. Vozači so torej začeli vedno bolj voziti po srenjski stezi skozi srenji: Pesnica in Naranca. Ker je pa zaradi mnogih voženj steza vedno popravce potrebna,